

SZÍNHÁZI ESTÉK

TÁNC TAGOZAT

Miskolci Nemzeti Színház

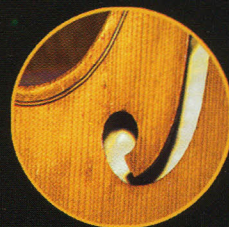
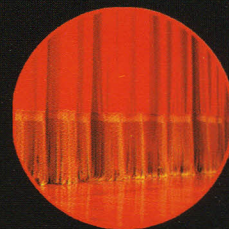
TÁNC KADENCIÁK

A Miskolci Nemzeti Színház hivatalosan megalapított
Tánc tagozatának Diszbemutatója

MISKOLCI
NEMZETI SZÍNHÁZ

A VILÁG **SOKSZÍNŰ**,
MI GONDOSKODUNK RÓLA,
HOGY ÍGY IS MARADJON.

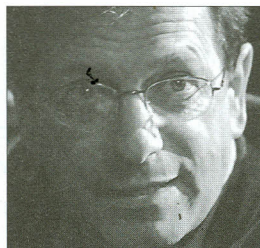
A TVK hosszú évek óta segíti a Miskolci Nemzeti Színházat abban, hogy estéről estére kigyúlhassanak a reflektorok, és a varázslat megtörténjen.

A MOL-CSOPORT TAGJA

Tisztelt Közönségünk! Kedves Vendégeink!

A Miskolci Nemzeti Színház igazgatói posztjára 2003. évben meghirdetett pályázat kiírásakor elvárás volt az állást elnyerő leendő igazgatótól egy jövőbeni tánctagozat felépítésének megteremtése. Nagyon örültem ennek a feladatnak, hiszen meggyőződésem: nincs igazi színház sem opera, sem tánc nélkül. Azonnal megkerestem Krámer György

koreográfust, a Győri Balett egykori szólótáncosát, aki korábban munkatársam volt a Budapesti Operettszínházban, hogy legyen társam ebben a munkában. És ő igent mondott... Ám a történet nem ekkor kezdődött.

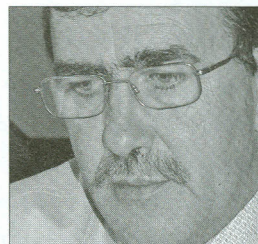
Az 1950-es évek óta – amikor az operajátszással párhuzamosan tánckar is alakult a színházban – újra és újra felmerült a tánctagozat alapításának gondolata. Ennek alapjait fektették le azok a táncművészek, akik a tehetséges táncosokkal való munka hitével jöttek a Miskolci Nemzeti Színházba. Közéjük tartozik Majoros István, Kozma Attila. Ők és művésztársaik, no meg táncosok generációi emlékezetes előadások sorát hozták létre a *Diótörőtől a Cipolláig*, a *Csodálatos mandarintól a Vasgyári capriccióig*.

Vagyis a tánctagozat hivatalos megalakulása nem azt jelenti, hogy holnapról egyszer csak lesz valami, ami tegnap még nem volt. A *Táncadenciák* díszbemutatója is „csupán” az évek-évtizedek óta folyó kitartó és következetes műhelymunka eredményének méltó ünneplése.

Sok-sok táncszínházi élményt kívánok Önöknek a Miskolci Nemzeti Színház Tánctagozatának művészei nevében:

Halasi Imre
igazgató

A kultúra várost épít! Újra és újra jó kimondani ezt a szlogent. De minden szlogen csak üres szavak egymásutánja, ha nincs mögötte tartalom. Miskolc szerencsésnek mondhatja magát, mert: előbb volt a tartalom, amely aztán szlogenné sűrűsödhetett. Az Operafesztivál, a Diósgyőri vár programjai, a Művészetek Háza eseményei, a Miskolci Galéria és a Herman Ottó Múzeum tárlatai, a művelődési házak, a kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek munkálkodása, a városban élő és ide látogató művészek sikerei mind-mind a várost építik, lakóit gazdagítják.

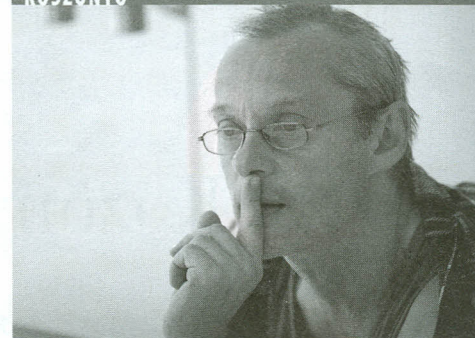
Ennek a kulturális palettának reprezentatív, népszerű, a város határain túl és külföldön is ismert intézménye, alkotói műhelye a Miskolci Nemzeti Színház. A legrégebbi, 1823-ban alapított magyarországi kőszínházban most a legfiatalabb tagozat megalakulását ünnepeljük. A prózai és az operatagozat mellett hivatalosan is megalakult a tánctagozat.

Most sem arról van szó, hogy a gombhoz varrjuk a kabátot (ahogyan a szlogenünk esetében sem). Éppen fordítva. Nevet, hivatalos titulust kapott az, ami a miskolci Nemzeti koreográfusai, táncosai révén már hosszú-hosszú évek óta létezik. Táncművek sokaságát láthattuk már a miskolci deszkákon. A város pedig – a lehetőségeihez mérten – immár anyagilag is hozzájárul a kortárs táncszínházi törekvések kiteljesítéséhez.

Sikeres és gondolatgazdag táncszínházi előadásokat kívánok a társulatnak és a közönségnek:

Fedor Vilmos

Miskolc kulturális ügyekért felelős alpolgármestere

Miben hisznek Önök?

– Miben hisznek Önök? – kérdezte összetéveszthetetlen, fanyar, provokatív stílusával Garas Dezső a közönséget, bő harminc évvel ezelőtt, Fejes Endre *Cserepes Margit házassága* című darabjának főszereplőjeként. S ez volt a fő kérdés az író Szabadság-hegyi házában tartott „szép beszélgetéseken” is, amelyek egyike sem tudott elég korán kezdődni ahhoz, hogy ne tartson másnap reggelig. Ott ült az alakulófélben lévő, pelyhedző állú Győri Balett, tátott szájjal hallgatva a nagy író, s csak manapság tudom, hogy életre szóló muníciót kaptunk akkor. Így indultunk. Most is a fülemben cseng Garas-Fejes kétségbeesést, dühöt sem nélkülöző, szigorú kérdése.

Mert most is ez a kérdés.

Miben lehet, miben kell hinnünk?

Miben hisznek Önök?

Hisznek a szabadságban? És a művészet hatatlanságában?

Miféle művészetben, miféle színházban?

Miféle országban? Miféle jövőben, és miféle múltban?

Hisznek abban, hogy a színház templom, ahol sem a pap, sem a gyülekezet nem hazudhat?

Hisznek a közösség megtartó erejében? Hiszik-e azt, hogy egyetlen esélyünk, ha őszinte kíváncsisággal egymás felé fordulunk, lélektől lélekig? Hisznek-e abban, hogy megérthetjük,

megismerhetjük egymást, önmagunkat? Hogy az emberi boldogság önismeret nélkül nem érhető el, s az önismerethez csak a másik megismerésén, megértésén keresztül vezet az út, s ez

Bocsi Eszter, Lukács Ádám

az út komoly, felelősségteljes munka? Hisznek-e abban, hogy munka nélkül nincs igazi öröm, és gyötrelmek nélkül nincs igazi élvezet? Hogy nehéz falatok nélkül nem lehet igazán jóllakni?

Gál Lóránt, Handa Dalma

Érsek Judit

A YERMA és az EXODUS próbaképeit Bócsi Krisztián készítette

Hogy a nagyüzemileg előállított, állagjavítóval feltúporozott kultúr-kosztban nincs tápérték?

Miben hisznek Önök?

Az elmúlt időszakban a *Fekete zajtól* a *Katona történetéig* tizenegy önálló táncszínházi darabot hoztunk létre. Koreográfiáinkban önmegvalósítás helyett igyekeztünk megszólítani a közönséget. Hamis csillogás, technikai brillírozás helyett a ma emberét érintő problémákat, kérdéseket próbáltunk körüljárni. Úgy vélem, tisztességesen, néha pedig azzal áltatom magam, hogy nem egészen tehetségtelenül. A közös műhelymunka során felnevelkedni látszik néhány miskolci kötődésű fiatal, akik telje-

sítményében már most tetten érhető az érett, komoly táncművésszé válás lehetősége. Bízom benne, hogy produkcióink és elért eredményeink hatására, azok elismeréséül alapította meg fenntartónk az önálló tánctagozatot. Az elismerést, és a tagozatalapítással megszavazott bizalmat köszönjük.

Folytatni kívánjuk a megkezdett utat. Minden erőnkkel azon leszünk, hogy kimunkáljunk egy felismerhető, sajátos miskolci táncszínházi nyelvezetet, mely szorosan kötődik közegéhez, abból táplálkozik és építkezik.

A fentebb taglalt kérdésekre örök érvényű, tévedhetetlen válaszokat nem ígérhetek, nincs

birtokunkban a bölcsek köve. De azt ünnepélyesen fogadom, hogy a kérdéseinket a jövőben is fel fogjuk tenni. Mindent el fogunk követni azért, hogy ezek jól artikuláltak, tisztességesen, és lehetőség szerint tehetségesen kerüljenek Önök elé.

Ehhez várom igaz játszótársul a jövőben is Kedves Közönségünket!

KRÁMER GYÖRGY

táncos-koreográfus, a tánctagozat vezetője

FEDERICO GARCÍA LORCA

YERMA

A zenéket Vajda János műveiből
válogatta Kozma Attila

YERMA

BOCSI ESZTER

JUAN

FÚZI ATTILA

VIKTOR

LUKÁCS ÁDÁM

FALU BOLONDJA

MAJOROS ISTVÁN

MÁRIA

VARGA RENÁTA

ASSZONYOK

BALOGH BORCSA

ÉRSEK JUDIT

HANDA DALMA

SZAKSZ GABRIELLA

SZALAI OLIMPIA

FÉRJEK

GÁL LÓRÁNT

MURESAN AUREL

GRIBOVSKY PÁL

Játéktér:
KOZMA ATTILA

Szenikus:
PINDUR ISTVÁN

Jelmeztervező:
ZEKE EDIT

Korrepetitor:
TÓTH ANIKÓ

Színpadmester:
SZOBONYA FERDINÁND

Rendezőasszisztens-ügyelő:
GRIBOVSKY PÁL

KOREOGRÁFUS:
KOZMA ATTILA

Bemutató díszelőadás 2009. **április 29.** Nagyszínház

YERMA

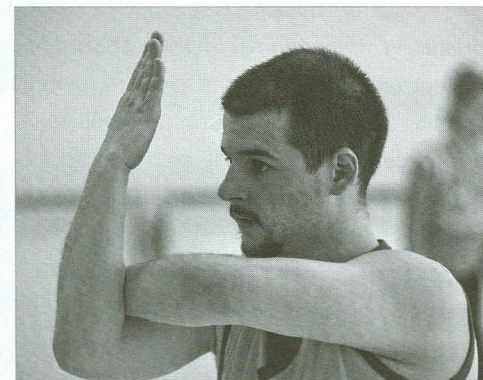
A gyerek: szentség

Kozma Attila koreográfus

Mesterem és egész pályám egyik meghatározó személyisége Eck Imre volt. A Pécsi Balettnél töltött időm alatt sok mindent tanultam tőle. Többek között azt, hogy számára önként vállalt kötelező gyakorlat volt a magyar kortárs zeneszerzők műveivel is dolgozni. Csak néhányat említek: Szokolay Sándor és Vujcsics Tihamér, Hidas Frigyes és Ránki György, Maros Rudolf és Lendvai Kamilló, Petrovics Emil és Kurtág György. Már jó ideje eldöntöttem, hogy ha megalakul Miskolcon a tánctagozat, akkor ezt a példát fogom követni.

A *Yermáról* szólva, még valakit meg kell említenem. Selmeczi György nemcsak kiváló zeneszerző, karmester, operarendező, hanem a kortárs komolyzene avatott népszerűsítője is.

Fűzi Attila

Közös munkáink során sokat mesélt nekem arról az alkotóról, akinek művei már régóta foglalkoztattak. A zeneszerzőt úgy hívják: Vajda János.

Ez a koreográfiám tisztelgés az idén hatvanéves, miskolci születésű Vajda János előtt, aki nek a nevéhez olyan színpadi művek kötődnek, mint a *Barrabás*, a *Mario és a varázsló*, a *Leonce és Léna*, a *Karnyóné*... Az ő műveiből állítottam össze a Federico García Lorca *Yerma* című színdarabja ihlette koreográfiám zenéjét. Vajda János számunkra külön is írt zenét három Lorca-versre, és szerzett egy klarinétszólót is...

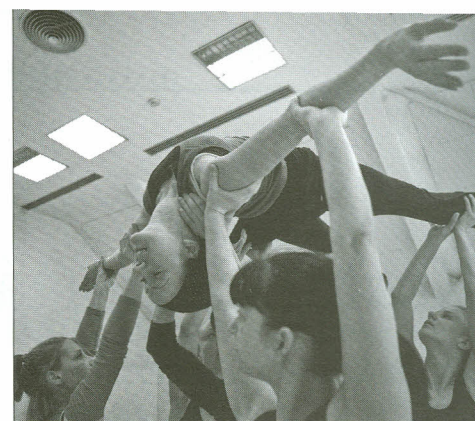
S hogy számomra miért vált fontossá Lorca színdarabja? *Yerma* egy olyan nő, aki gyerekre vágyik. De vágya nem teljesülhet. Ez a sorsa. Szenved, mert a férje nem szereti. Szenved, mert ő sem szereti a férjét. De leginkább attól szenved, hogy nem lehet anya. Nem tud életet adni. Mert a gyerek szentség. Jó volna, ha ma azt tudnám mondani, hogy a család a szentség. A család, amelynek elemi része a gyerek. De ma a családok széthullásának vagyunk tanúi. Ez a társadalmi intézmény egykor generációk együttélését jelentette, később már csak az apa-anya-gyerek(ek) együttélésére korlátozódott, ma pedig már a csonka család a „normális”.

Szaksz Gabriella, Muresan Aurel, Szalai Olimpia, Fűzi Attila, Bocsi Eszter, (mögötte Gál Lóránt), Balogh Borcsa, Handa Dalma, Varga Renáta

De akármilyen is a világ: a gyerek a jövő és a remény. Hiánya pedig a reménytelenség árnyát vetíti jelenünkre.

Lorca *Yermája* nagyon spanyol történet, ám a témája egyetemes. Vajda János zenéi és az a koreográfia és színpadi világ, amelyet én elképzelek: mai és magyar. Anélkül „aktualizálom”

azonban a lorcai történetet, hogy megváltoztatnám a mű eredeti dramaturgiáját. Követem, mert elég erős alapanyag ahhoz, hogy rajta keresztül elmondhassam a magam üzenetét. Azt, amit nőről és családról, vágyról és anyaságról gondolok.

Lejegyezte:
KORNYA ISTVÁN

Kortársat kortárssal

Vajda János zeneszerző

Fűzi Attila, Szalai Olimpia

A zeneszerző fantáziáját sok esetben korlátozza, ha a tánc kötött ritmusára kell zenét írnia. A táncműveket ezért nem is nagyon hiányolja feladatai közül Vajda János Kossuth-díjas zeneszerző, aki Kozma Attila kedvéért mégis kivételt tett: dalokat és egy hangszerszólót komponált a *Yerma* című darabhoz. A táncmű zenei részletei pedig ugyancsak Vajda-kompozíciók...

– Negyed évszázada is annak, hogy kortárs táncdarabhoz zenét írtam, bár akkor úgy érez-

tem, számomra az az élet legfontosabb dolga – emlékezik vissza Vajda János. – A Győri Balett indulása idején, az 1980-as években három évig dolgoztam Markó Ivánnal, aki négy darabjához rendelt zenét. Aztán következett a Györgyfalvy Katalin vezette Népszínház Táncegyüttese, amely társulatnak zeneszerzőtársaimmal egy komplett hangszeres darabot állítottunk össze. A miskolci *Yerma* most a harmadik „felvonás”, viszont alapvetően eltér minden eddigi táncos munkámtól, ebben ugyanis nem táncra írt zenéimre készült a koreográfia. A felkéréskor a darab rendezője vázolta a témát, amit a színpadon szeretne megjeleníteni, én pedig kiválogattam a korábban írt műveim közül azokat, amelyekről úgy gondoltam, illik majd hozzá. Kamarazenei, nagyzenekari és oratorikus mű, zongoradarab, stúdió és koncertfelvétel egyaránt szerepelt az összeállításomban. Ezeknek a részleteiből készült el végül a *Yerma* zenei alapanyaga.

– A muzsikus a kompozíciót egészben látja. A Kozma Attila táncművében felhangzó zenék is egységes egészek, és csupán ebben az előadásban esnek mozaikjaikra – egyértelműsíti a szerző. – A zenei rész összeállításában szabad kezet adtam. Csupán néhány helyen fogalmaztam meg aggályaimat az egymás mellé tett

YERMA

részletekkel kapcsolatban, és adtam tanácsot, miként lehetne azt másként egymáshoz illeszteni. Abba pedig bele kellett törődnöm, hogy ami a zeneszerző szempontjából nem föltétlenül szerencsés, például egy-egy dallam többszöri megismétlése, az a színpadon, mint egy érzés, egy gondolat kifejezésének illusztrációja, egészen másként jelenik meg. Azt azonban kértem, hogy a színlapon tüntessék föl: Vajda János zenéiből Kozma Attila válogatta. Ez végső soron már az ő kompozíciója. Ami viszont zenei szempontból teljesen új a *Yermában* – hívja fel a figyelmet –, az három Lorca-versre készült dal és egy hangszerszóló, amelyeket kimondottan ehhez a darabhoz írtam.

– Embrionális állapotban már létezik a fejemben egy újabb opera, amelynek – és ez csak a véletlen műve – éppen egy Lorca-mű a kiindulási pontja. A darab az öreg férfi és a fiatal nő közötti viszonyt boncolgatja majd, és két egyfelvonásos részből áll: egy tragédiából, és egy komédiából. Egyszer sírunk, egyszer nevetünk – ahogy az élet hozza. Mindez összetartozik, akár, ahogy tervezem, az operai műegész.

Lejegyezte:
MÉHES LÁSZLÓ

KUTSZEGI CSABA

Közönségnevelő „könyörtelen” kortárs tánc

A kortárs tánc fogalmát még senki nem tudta meghatározni. De nem azért, mert a témával foglalkozó teoretikusok (esztéták, kritikusok, táncszakírók) restek volnának. Maga a jelenség olyan szerteágazó, hogy nem lehet egy gyűjtőfogalomba belegyömöszölni.

Már az elnevezés is paradoxont rejt: a „kortárs” szó időszakra (a mindenkori jelenre) utaló jelző, de ha „tánc” vagy „művészet” szó követi, a szószerkezettel – deklaráltnak – stíluskategóriát akarnak megnevezni.

Jómagam a jelenség mibenlétét firtató kérdésre ezt szoktam válaszolni: aki meg akarja

Bocsi Eszter, Lukács Ádám

érteni a kortárs tánc lényegét, olvassa el Antonin Artaud *A könyörtelen színház* című kiáltványát.

A színháztörténet francia fenegyereke (a múlt század harmincas éveiben) olyan „húsba vágó” színházról vizionált, amely „képek izzó delejességét égeti” a nézőbe. Szerinte a befogadó elsősorban az érzékeivel „gondolkodik”, ezért a pusztán pszichologizáló, csak az értelemhez szóló előadások nem képesek hatni, nem hitelesek. Artaud tárgyokban, gesztusokban, jelekben gondolkodott, ritmusokkal, hangokkal, rezgésekkel és sűrített, intenzív szövegekkel képzettársításokat „jelenített meg” a színpadon. Előadásaival

„teremtéssel, keletkezéssel és káosszal kapcsolatos metafizikai kísértést” próbált megvalósítani.

Miskolci emlékeimet felidézve, elmondhatom: bár elég régen láttam Krámer György *Vasgyári capriccióját*, de ma is előttem van („belém égett”) a színpadra belógatott, izzó ércet (is) jelképező vörös ruhás lány látványa. De „érzékeimmel viszsza tudok gondolni” Kozma Attila *Divertimento Mortáléjában* alkotott posztmodern mitikus káoszára is, sőt még mindig „beszélnek hozzám”, és képzettársításokra készítenek a *Faust*, a *Cipolla*, a *Petruska labor* jelekké vált tárgyai. Egyszerűen fogalmazva: sok-sok kortárstánc-előadáson látott gesztus és mozdulat hosszú időre az emlékezetembe vésődött.

Közhely, hogy a vizualitás korát éljük, közhely az is, hogy Magyarországon sorvadóban van a színházi nevelés (nincs intézményekhez kötődő, oktatási folyamatba integrálódott módszer-tana). Beavató színház is csak provizórikusan, nyomokban látható. A kortárs tánc – azokban a szerencsés városokban, ahol gyökeret tud verni – a jelen és a jövő (értsd: a fiatalok) elvárásainak megfelelően szórakoztat, érzékekre hat, és elgondolkodtat, valamint (ki)nevel: színházlátogató közönséget, műértő generációkat.

(A szerző a Színház című folyóirat szerkesztője és tánckritikusa)

WOJCIECH KILAR

EXODUS

táncjáték

TÁNCOLJÁK:

BALOGH BORCSA
BOCSI ESZTER
ÉRSEK JUDIT
HANDA DALMA
SZAKSZ GABRIELLA
SZALAI OLIMPIA
VARGA RENÁTA
FÜZI ATTILA
GÁL LÓRÁNT
LUKÁCS ÁDÁM
MURESAN AUREL

Játéktér:

KRÁMER GYÖRGY

Szcenikus:

PINDUR ISTVÁN

Jelmeztervező:

ZEKE EDIT

Színpadmester:

SZOBONYA FERDINÁND

Rendezőasszisztens-ügyelő:

GRIBOVSKY PÁL

KOREOGRÁFUS:

KRÁMER GYÖRGY

Harangozó-díjas

Bemutató díszelőadás:

2009. **április 29.**

Nagyszínház

Honnan? Hová?

Krámer György koreográfus

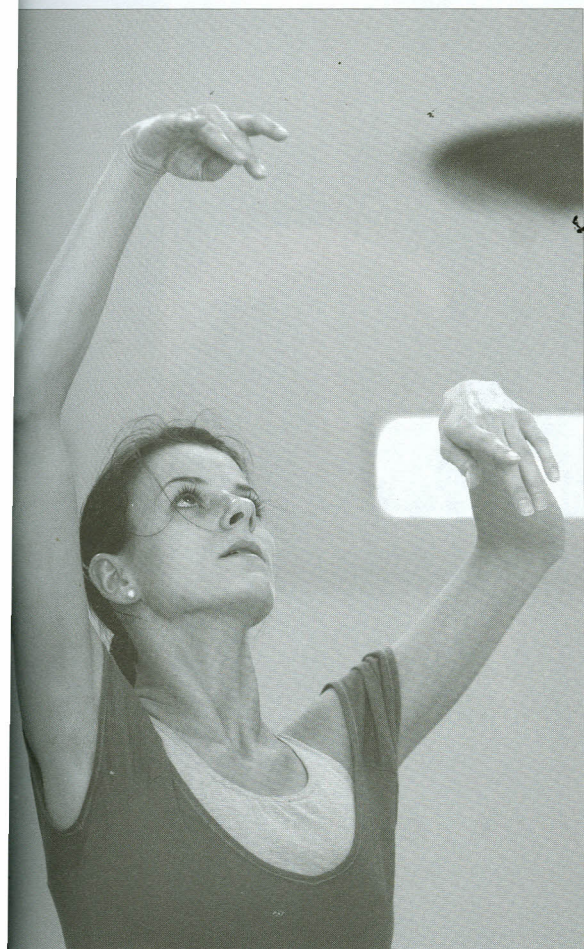

Balogh Borcsa, Szaksz Gabriella, Varga Renáta, Muresan Aurel (háttul)

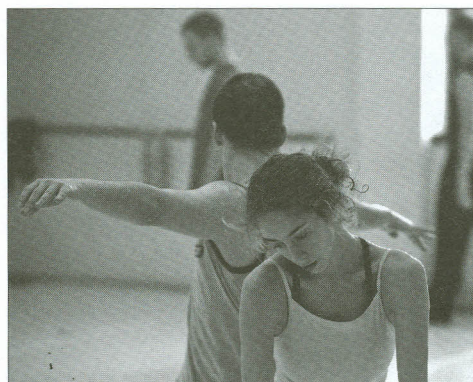
Exodus. A szó azt jelenti, kivonulás. Ez az Őszö-vetség egyik alaptörténete: Isten kiszabadította választott népét, a zsidókat az egyiptomiak szolgaságából. S hogy nagyot ugorjunk az időben: Leon Uris regényt írt egy Exodus névre keresztelt hajóról, amelyen 1946-ban holocaust túlélőket próbáltak az akkor brit fennhatóság alatt álló Palesztinába juttatni. Ilyesmik jutnak az ember eszébe, ha hallja ezt a szót. Fontos

ezeket elmondani akkor is, ha a mi Exodusunknak ezekhez nincs közvetlenül köze. Akkor sem, ha annak a Wojciech Kilarnak a zenéjére készült a koreográfiánk, aki visszanyúlt a bibliai történethez és szövegekhez.

Már régen tudtam, hogy 2009-ben a Tánc világ-napja számunkra különleges pillanat lesz: a miskolci tánctagozat hivatalos megalakulása

Bocsi Eszter

Szalai Olimpia

Balogh Borcsa, Varga Renáta, Szalai Olimpia, Lukács Ádám, Gál Lóránt, Fúzi Attila, Muresan Aurel

alkalmából rendezett díszelőadásé. Sokáig törtem a fejem, hogy mi legyen a díszelőadás „tárgya”. Az ember ilyenkor hajlamos valami programadó előadásban gondolkodni. Szeretné megmutatni, hogy a kortárs tánc nem valami távoli, értelmiségi köldöknézés. Hogy igenis lehet egyszerre szólni a közönséghez, és megfelelni a szakmának. Egyszer csak beugrott Kilar sikerdarabja, az Exodus.

Arról a fájdalomról is „szól” ez a zene, hogy elmenni nehéz. Elmegyünk, de nem tudjuk, hová érkezünk. A művész is így él. Valamit mindig maga mögött hagy, mert amit már megkoreografált és eltáncolt, akárhányszor táncolja is újra, az már valahogyan a múlt. És persze a jelen is, mert a pillanat, amikor a színpadra lép, sűrített idő. És a művész soha nem tudja, mit hoz a holnap (azon kívül, hogy alkotnia, próbálnia,

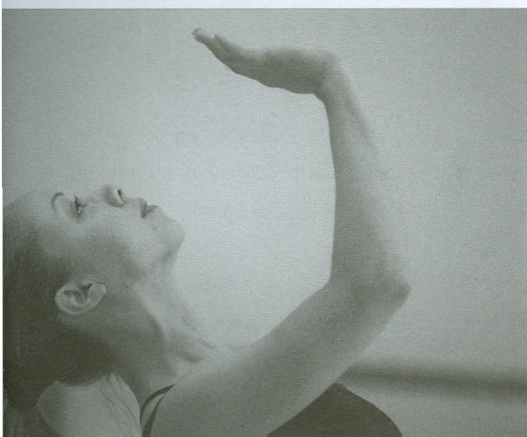
izzadnia kell). De vajon sikerül úgy kifejeznie a benne élő gondolatot, ahogyan eltervezte? Vajon tetszeni fog a közönségnek? Ez mindig a jövő titka.

Efféle gondolatok jártak a fejemben még jóval a próbák előtt, amikor az előkészületek során Zeke Edit díszlet- és jelmeztervező mutatott egy képet: egy reménytelenül üres, ember

Szalai Olimpia, Handa Dalma, Balogh Borcsa, Bocsi Eszter, Szaksz Gabriella, Varga Renáta (fent)

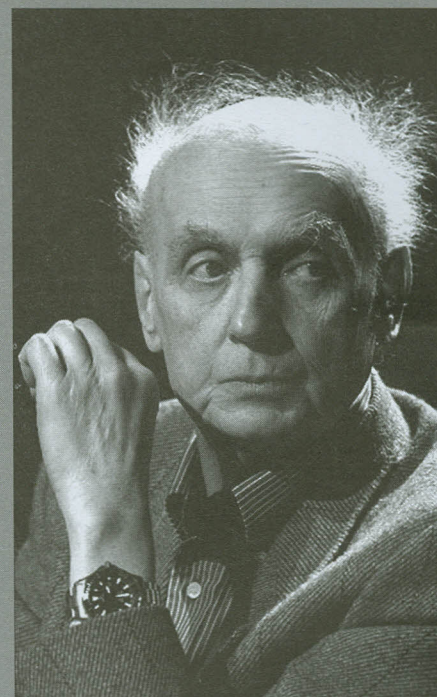
Balogh Borcsa

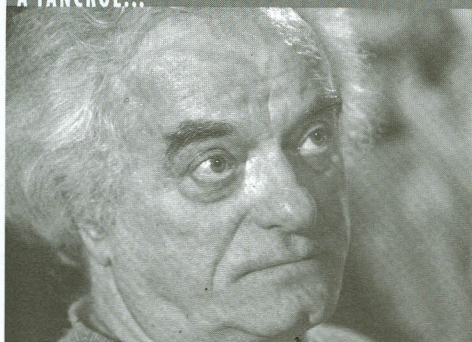
nélküli pályaudvarról. Ahol az induló és érkező vonatok tábláján nem áll semmi. Ez a kép segített tovább: hiszen mindig ebből a semmiből kell megtalálnunk a kiutat. Mert ha a pályaudvar üres is, a következő induló vonat itt van bennünk. A remény, a lehetőség. Amit ki-ki a maga módján próbál keresni. Például alkotó közösségekben. A közös munkában. Mint amilyen az a táncműhely, ahol a kollégáimmal dolgozunk. Olyan előadásokban, mint az Exodus.

Lejegyezte: KORNIA ISTVÁN

Wojciech Kilar

A világhírű komponista 1932-ben született az akkor lengyel, ma ukrainai Lvovban. *Exodus* című oratóriumát 1979-80-ban komponálta, s az egyetlen témából építkező művet, amelynek íve a szenvedés monotóniájától a diadalmas extázis pillanataig tart, Ravel *Bohém*jével rokonítják. A lengyelországi Katowicében élő művész filmzenéiről is híres. Dolgozott Krzysztof Zanussival és Andrzej Wajdával, ő szerezte a szintén lengyel Roman Polanski sikerfilmjének, *A zongoristának* a zenéjét. Az ő muzsikája szól Coppola *Drakulájának* kockái alatt is.

MAJOROS ISTVÁN

Az első mozdulat óta

A tánc a test és a lélek valamiféle közös szándékát fejezi ki.

A háborgó vagy akár boldogságtól feszülő lélek megmozdítja a testet, amely a mozdulattal energiát fogyaszt, és ezzel csillapítja a háborgást és a feszültséget.

A test mozgása a lelket is lendületbe hozza, és ez a lendület újabb mozdulatokra készíteti a testet, amely újabb energiákat köt le.

Ettől egyre békésebb lesz a lélek, egyre nagyobb lesz a csend, egyre nagyobb lendülettel mozdul a test, és már együtt a lélekkel növeli és fogyasztja a lekötött és felhasznált energiát.

Egymásból merítve, egymást csillapítva és ingerelve. Mint a partra futó hullám, amely békésen visszahúzódik, hogy új energiát gyűjtve törjön újra a part felé. A tenger az ember számára saját energiáinak és vágyainak a végtelenségét jelenti. A tánccal az ember saját energiáinak és vágyainak a végtelenségét fejezi ki.

Tenger.

Tánc.

Tengertánc.

A tánc volt az első dolgok egyike – ha nem a legelső –, amely az embert boldoggá tette.

Az első mozdulat, amelynek nem volt célja, nem volt eredménye, haszna, következménye.

Az első mozdulat, amelynek semmi értelme nem volt.

Csak éppen maradéktalanul benne volt az ember, minden pillanatnyi örömeivel, fájdalmával, félelmével és elégedettségével.

Az ember, aki abban a pillanatban volt, amikor a mozdulat megszületett.

Egy boldog ősemler! Mert, ugye nyilvánvaló, hogy eddig őrla beszéltem?

Vagy mindaz, amit eddig mondtam, ma is érvényes?

Vajon mi történt a tánccal az elmúlt pár ezer év alatt? Mi történt vele azon kívül, hogy önálló művészetté vált, hogy különféle fajtái és formái alakultak és alakulnak folyamatosan. Hogy betiltották vagy éppen kötelezővé tették a tanítását. Hogy bekerült a színházba és ott önálló színpadi műfajként működik. Hogy se

szeri, se száma azoknak, akik hivatásszerűen gyakorolják, tanítják vagy tervezik. Hogy sorsa látszólag elválaszthatatlan a zenétől, de zene nélkül is elképzelhető.

Úgy gondolom, hogy minden változás, átalakulás, fejlődés ellenére a lényeg semmit sem változott.

Szerencsére!

Szerencsére a tánc megmaradt annak, ami eredetileg volt: céltalan, eredménytelen, haszontalan, értelmetlen mozdulatok sorozatának.

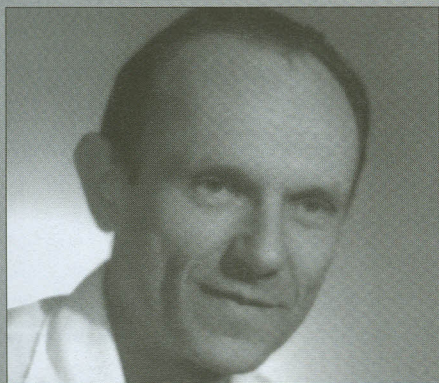
Csak éppen benne van a test és a lélek közös szándéka, közös fájdalma és közös boldogsága. A test és a lélek közös szépsége.

Maradéktalanul!

Bocsi Eszter, Fűzi Attila

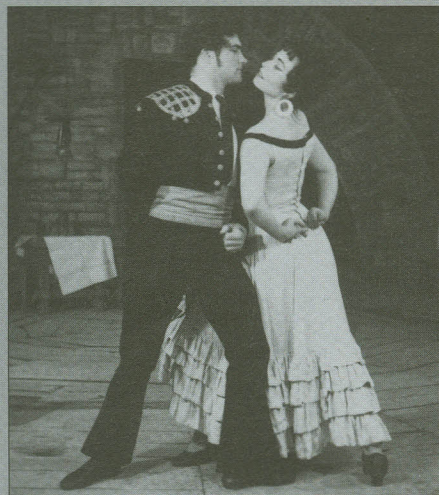

Táncpillanatok a Miskolci Nemzeti Színház elmúlt évtizedeiből

Téry Tibor – az „alapító” (1914–2008)

Albert Károly, Révész Gabriella.
Bolero (1960)

Bodrogi Zoltán, Lengyel Annamária.
Seherezádé (1960)

A Miskolci Balett első önálló bemutatója 1957. április 18-án volt a (Diósgyőri Vasas Művelődési Házban), amelyen *A babatündér*, *A rózsza lelke*, a *Bolero* alkotta a műsort. A koreográfusi munka a kor jeles táncművészenek, Téry Tibornak a munkáját dicsérik, ez a korszak 1960-ban ért véget.

Szabó Tilda, Lengyel Annamária,
Bodrogi Zoltán.
Bűvös szerelem (1960)

Galgóczy Judit 1988-ban lett főrendező Miskolcon. Vezetésével harminc év után nemcsak operabemutatók készültek újra, hanem ő volt az, aki pártolta a táncnak mint önálló műfajnak a színpadra kerülését.

A jeles pantomimművész, M. Kecskés András 1988-ban (Galgóczy Judit rendezésben) *Négy évszak* címmel önálló estet adott, majd 1989-ben, illetve 1990-ben ő rendezte és a címszerepet is ő táncolta Bartók Béla *A csodálatos mandarin* című táncpantomimjában, majd *A kékszakállú herceg várában*.

M. Kecskés András, Tóth Zsuzsa.
A csodálatos mandarin (1989)

Kozma Attila, Kürti Zita. *Diótörő* (1992)

Anderkó Olga, Majoros István,
Alexander Komarov. *Coppelia* (1994)

1992-ben Hegyi Árpád Jutocsa lett a Miskolci Nemzeti Színház igazgató-főrendezője, és tánc ügyben előremenekült: azt tervezte, hogy minden évben létrehoznak balettelőadásokat, s ezekre hivatkozva megalakulhat a balett-tagozat. Az előadások megszülettek, a tagozat alapítása nem valósult meg, ám a színházhoz szerződött Majoros István táncos-koreográfus, aki ma is a társulat tagja. Az új korszak első balettbemutatója a *Diótörő* volt (tizenhárom éven át volt repertoáron). A '90-es évek elejének fontos előadásai voltak még: a *Coppelia*, a *Carmen*, a *Bahsiszerdaji szökökút*...

Fekete zaj

„A Fekete zaj rendező koreográfusai, Novák Péter és Kozma Attila nem a gonoszt dicsérik, és nem is sajnálkoznak a reménytelenség felett: négy olyan fiatal történetét mesélik el, akik megölnek egy cigány embert...

A fekete-fehér ábrázolás az intenzitástól válik borzongatóan hatásossá: mennyi lendület, és a szereplők által futott körök mégis önmagukba záródnak. Ezek a sorsok meghaladhatatlanok.”

(Bujdos Attila, Észak-Magyarország, 2002. május 28.)

Kozma Attila, Szegedi Dezső, Novák Péter.
Fekete zaj, 2001

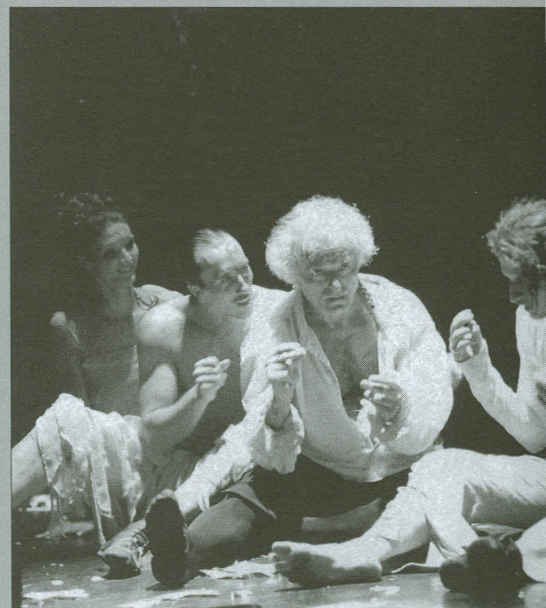
A 2001/2002-es évadban alapította Kozma Attila (aki 1983 óta tagja a miskolci színház társulatának) és Novák Péter a „Csarnok 21. Tánc-műhelyt”. Közös munkájuk gyümölcse a hírnovellából született szociografikus darab, a *Fekete zaj*, amely egy cigányember megölésének története. Következő nagy dobásuk, a *Divertimento Mortale* premierje a 2003-as „Bartók+Mozart” Miskolci Nemzeti Operafesztiválon volt.

Divertimento mortale

„A darab a Salieri-témát variálja, erős Shaffer-hatással. Az alaptétel a középszer és a zseni, a hozzátartozó apa-fiú, illetve gyűlölet-csodálat motívumokkal... Mindez egy erősen barokkos vízióban realizálódik, amelynek scenikai, koreográfusi és rendezői világát Kozma Attila teremti meg... A komplex kompozíció mint vizuális és akusztikai élmény, az elemek egymásra halmozásából fakad... Az egészet a teatralitás hivatott összefogni, melyben a tánc, a látvány, a zene kiegészíti egymást, s maga a fizikalitás válik érzéki élménnyé.”

(Koltai Tamás, Színház, 2003 október)

Katona Vanda, Kocsi László, Majoros István,
Novák Péter. *Divertimento mortale*, 2003

Novák Péter, Vámos Veronika.
Bolero 2003

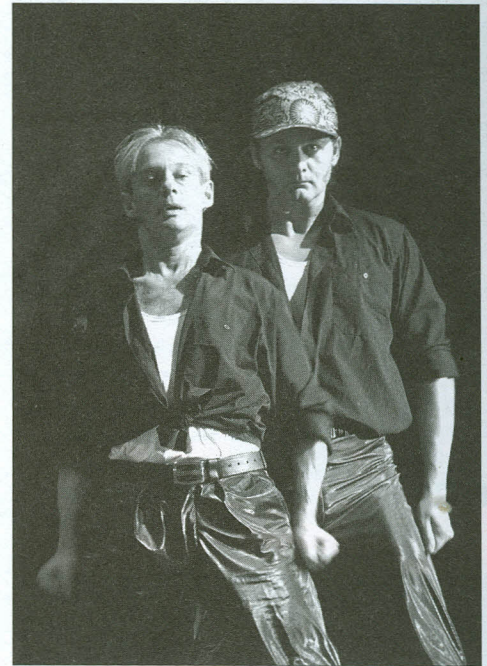
Füzi Attila, (mögötte) Lukács Ádám,
Krámer György, Újhelyi István, (mögötte)
Gál Lóránt. *Vasgyári capriccio*, 2005

Kürti Zita, Székely Viktória. Erdődi Zsolt.
Bála gála, 2005

Halasi Imre 2003-ban, színházigazgatói kinevezésekor vállalta, hogy megteremti a tánctagozat létrehozásának feltételeit. Erre a munkára szerződött a városba Krámer György, a Győri Balett egykori szólótáncosa, koreográfus. Az elmúlt években a következő táncelőadások születtek a miskolci táncműhelyben: *Bolero*, *Hattyúk Tava Mulató* (Krámer György), *Bála Gála* (Kozma Attila), *Vasgyári capriccio*, *Faust/Prospero* (Krámer György), *Negyed*, *Cipolla* (Kozma Attila), *A katona története*, *Petruska Labor* (Krámer György).

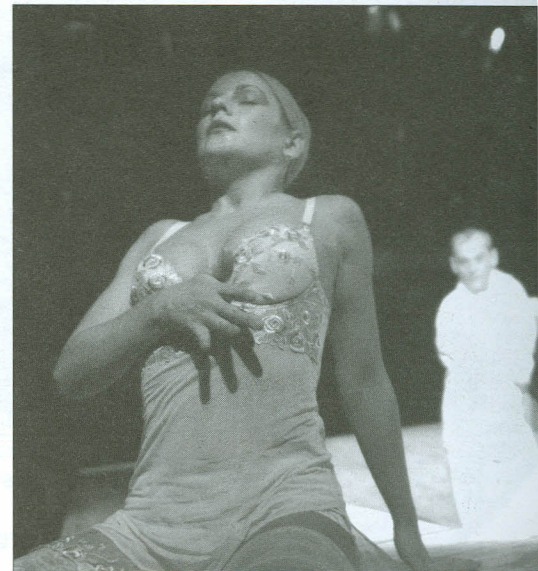
Krámer György, Kozma Attila.
Hattyúk Tava Mulató, 2003

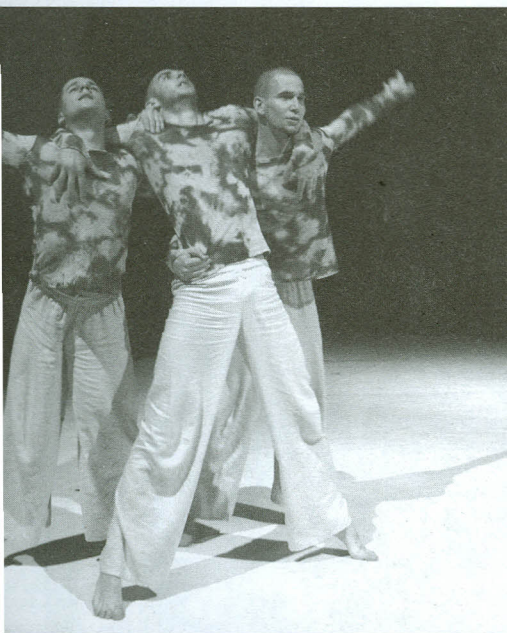
Vasgyári capriccio

„Azt a skizofrén helyzetet, ami a nagy múltú vasgyártás szétverését, a munkásdinasztiák légüres térbe helyezését jellemzi, félelmetes erejű képpel fogalmazza meg az előadás: a koreográfus megformálta korosodó férfi földön guggol, mereven előrenéz, miközben kezével izgatottan maga mellé hessegeti a fiatalokat, majd hangtalanul a fülükbe ordít, mire azok kezüket fülükre tapasztva rémülten ugranak el - az igazságtól vagy az örült beszédétől rettentek meg? A néző maga dönthet...”

(Mikita Gábor, Ellenfény, 2005/6)

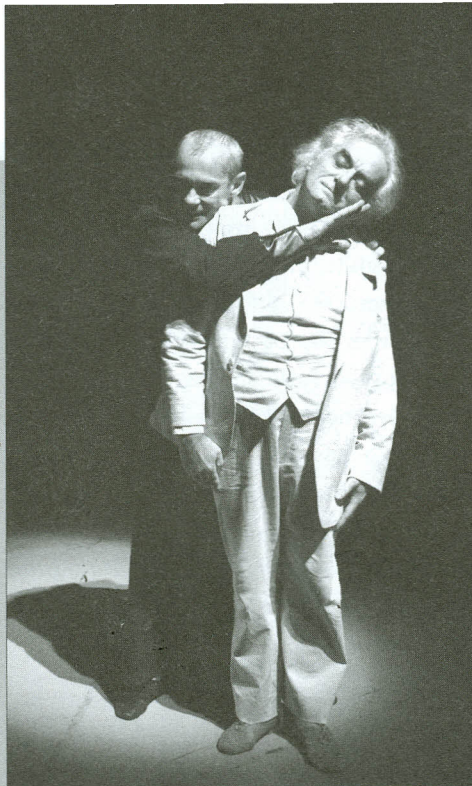
Székely Viktória, Krámer György, Újhelyi István.
Faust, 2005

Fúzi Attila, Mádi László, Lukács Ádám.
Negyed, 2006

Cipolla

A Cipolla „összegez és előremutat. A darabban Kozma bebizonyítja, hogy a különböző mozgásstílusok és „fizikai színházi” eszközök alkalmazása mellett nem idegen tőle a klasszikus balett átértelmezett elemeinek próbálgatása sem. A Krámer György megformálta címszereplő manipulálja a múltat és a jelent, amikor a jövővel is megpróbálkozik, fellázadnak ellene, és (látszólag, ideiglenesen?) elbukik. A múlt Majoros István alakjában elevenedik meg.

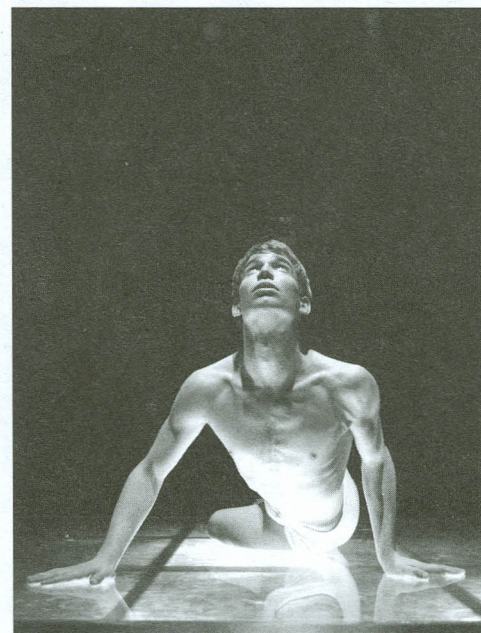

Krámer György, Majoros István.
Cipolla, 2006

A kamaszkorát már jócskán maga mögött tudó táncművész-koreográfus légiesen könnyed, harmonikus klasszikusbalett-mozdulatokkal alakít: egyszer Rómeó korú fiatal Mario, majd A csodálatos mandarin öreg gavallérjára hasonlít, de testében, mimikájában állandóan ott mozog Charlie Chaplin, Marcel Marceau és sok-sok legendás balett-táncos öröksége.”

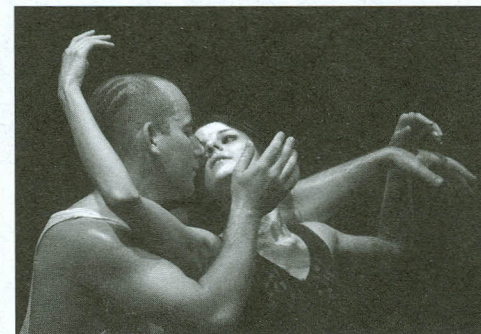
(Kutszegi Csaba, Színház – 2007. december)

TÁNCTÖRTÉNET

Lukács Ádám.
Petruska labor, 2008

Újhelyi István, Bocsi Eszter.
A katona története, 2008

Jegyek válthatók a Jegyirodában
Miskolc, Széchenyi u. 23.
Telefon: 46/516-735, 516-736
Fax: 46/516-734
Hétfőtől péntekig 10–18 óráig,
szombaton 10–13 óráig,
valamint az előadások előtt
egy órával.

E-mail: jegyiroda@mnsz.eu
Levelezés: nezoilevelek@mnsz.eu
Honlap: www.mnsz.eu

A Miskolci Nemzeti Színház Igazgatósága
a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

TISZTELETPELDÁNY

SZÍNHÁZI ESTÉK a Miskolci Nemzeti Színház lapja
• **Főszerkesztő:** Kornya István • **Munkatársak:** Méhes László,
Mikita Gábor • **Fotók:** Bócsi Krisztián, Dobos Klára, Éder Vera •
Tervezés: Szokosz Bt., Kornya István • **Nyomdai előkészítés:** Well-
Press Kiadó, Miskolc • **Borító:** Lates & Lates • **Tördelés:** Hornyák
András • **Nyomdai munkák:** Borsodi Nyomda Kft., Miskolc
• **ISSN:** 1587-9437 • **Felelős kiadó:** Halasi Imre • **Megjelenik:**
2009. április 29.

ÉSZAK-FOK sorozat

A Miskolci Nemzeti Színház
és az Észak-Magyarország
közös rendezvényei

A Miskolci Nemzeti Színházban kortárs- és társművészetekre hangsúlyt helyező sorozat indul útjára a 2009-2010-es évadban, ám az első lépésekre már most sor kerül. Célunk egy olyan összművészeti agóra kialakítása, ahol lehetőség nyílik többek között a színházművészet, a filmművészet, a képzőművészet, sőt, a gasztronómia találkozására. Az események helyszíne a Csarnok és a Játékszín, ám szeretnénk alkalmat teremteni arra is, hogy külső, városon kívüli helyszínekre is ellátogassunk. Kezdetben háromféle programmal jelentkezünk, de Az ÉSZAK-fok sorozat koncepciója a későbbiekben teret biztosít egyéb produkciók létrehozására is.

A sorozat **Műsoron kívül** című része a Játékszínben jelentkezik majd, melyben Bujdos Attila, az Észak-Magyarország főszerkesztő-helyettese minden alkalommal más-más jelentős művésszel beszélget. Vendégei a képzőművészet, filmművészet, táncművészet, előadó-művészet képviselői közül kerülnek ki, olykor filmvetítéssel egybekötve.

filmSZÍNHÁZ címmel filmtörténeti sorozat indul igazi csemegékkal, olyan művészettörténeti értékeket képviselő filmekkel, amelyek megtekintésére Miskolcon máshol nincs lehetőség. Ezeknek a kultikus filmeknek a bemutatásához a Miskolci Nemzeti Színház a Miskolci Kortárs Művészeti Intézettel, azaz a M.I.CÁ-val szövetkezett. A vetítések megkezdése előtt az intézet munkatársa, Nagy Szilvia mond rövid ismertetőt.

A fentiekén kívül az Észak-fok sorozat keretén belül megjelent a CD-kiadás szándéka is, olyannyira, hogy az első Észak-fok kiadvány „A szem muzsikája” címmel már meg is jelent a Miskolci Nemzeti Színház Tánctagozatának megalapítása tiszteletére a Tánc világnapján, a Táncakadenciák című előadás díszbemutatójára. A lemezen táncról szóló gondolatok találhatók művészeink tolmácsolásában. Ez a korong kereskedelmi forgalomba nem kerül, de a következő évadtól egyéb témájú lemezek kiadását is tervezzük.

Ehhez a kortárs művészeteket (is) testközelbe hozó programsorozat létrehozásához olyan nagyszerű partnereket sikerült találnunk, mint az Észak-Magyarország, a M.I.C.A, valamint a Sárospatak ART ÉRT, akiknek ezúton is köszönjük közreműködésüket.

Találkozunk az ÉSZAK-fokon!

ÉSZAK
MAGYARORSZÁG

A sorozat első elemeként már idén megjelenik a **Szem-szájnak ingere** című rendezvény, ahol a színház egy-egy művésze mutatja be kedvenc filmjét, és kedvelt ételeit – mely filmnézés közben természetesen meg is kóstolható. Ezeknek az esteknek állandó háziasszonya Seres Ildikó. Első alkalommal Vida Péter színművész hozza el a számára sokat jelentő filmet és étkeket június 6-án 19 órakor a Csarnokba.

Pál Tibor
produkciós és
művészeti vezető

Seres Ildikó
művészeti
munkatárs

Bencze Tünde
produkciós
munkatárs

Bujdos Attila
szerkesztő
munkatárs

Nagy Szilvia
szerkesztő
munkatárs

